

PAPIER AKO VÝTVARNÝ MATERIÁL

Problematika životného prostredia. Recyklácia.
Médium papier. Netradičné využitie papiera. Vlastný
autorský projekt - Schránka.

DIPLOMOVÁ PRÁCA

KATARÍNA SLÁVIKOVÁ

**PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
FAKULTA HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH
VIED
KATEDRA VÝTVARNEJ VÝCHOVY**

Študijný odbor: Výtvarná výchova / Etická výchova
Predseda: Doc. Dušan Srvátka, akad. mal.

Dátum odovzdania práce: 2001-04-20
Dátum obhajoby: 2001-05-30

PREŠOV 2001

VYHLÁSENIE

Vyhlasujem na svoju česť, že som diplomovú prácu vypracovala samostatne, s použitím literatúry, ktorú uvádzam

.....

POĎAKOVANIE

Pri tejto príležitosti chcem úprimne poďakovať za spoluprácu vedúcej diplomovej práce PhDr. Edite Vološčukovej za jej cenné rady, pochopenie a odbornú činnosť.

ABSTRAKT

SLÁVIKOVÁ, Katarína: Papier ako výtvarný materiál: Problematika životného prostredia. Recyklácia. Médium papier. Netradičné využitie papiera. Vlastný autorský projekt - Schránka. [Diplomová práca] / Katarína Sláviková.- Prešovská univerzita v Prešove. Fakulta humanitných a prírodných vied; Katedra výtvarnej výchovy. - Školiteľ: PhDr. Edita Vološčuková. Komisia pre obhajoby: Výtvarná výchova. Predseda: Doc. Dušan Srvátka, akad. mal., PhDr. Ján Bartko, Vladislav Grešlik, ArtD., Mgr. art. Ľubomír Purdeš. - Dátum odovzdania práce: 2001-04-20 - Prešov. Prešovská univerzita FHPV, 2001. - ..s.

Hlavnou témou diplomovej práce je papier ako výtvarný materiál a vzťah ekológie a umenia. Práca je rozdelená na päť kapitol. Obsahuje 42 obrázkov v teoretickej časti a 30 obrázkov v prílohe k projektu. Autor uvažuje o zmene postmoderného vzťahu človeka k prírode. Interpretuje netradičné využívanie papiera vo výtvarnom umení. Popisuje dejiny, vlastnosti a funkcie papiera. Zdôrazňuje význam recyklácie ako jedného z upozornení na riešenie ekologických problémov. Kapitola 5 popisuje filozofické a praktické postupy pri práci na autorskom projekte - Schránke.

Kľúčové slová: Ekológia. Ekosófia T. Odpad. Recyklácia. Paper-art. Papyrus. Pergamen. Made in CZ. Papír 97'. Papierovina. Autorský ručný papier. Froasáž. Alchymaž. Veronáž. Objekt.

PREDHOVOR

Papier patrí medzi najstarší a najprimárnejší výtvarný materiál, preto mu v tejto práci venovali pozornosť v prepojení s ekológiou. S nástupom postmodernity sa začala väčšia pozornosť venovať problematike ekológie a došlo k zblíženiu vedy s umením. Predvídajúca časť ľudstva sa pokúša riešiť ekologické problémy a nachádzať možnosti ich riešenia. Uvedomujeme si zmysel týchto impulzov. Vzťah k prírode, harmonické súžitie s ňou, zmena nazerania na ekológiu, je nevyhnutnou súčasťou životného štýlu.

Práve to bol dôvod výberu témy, ktorý nám dáva priestor k upozorneniu na tieto smerovania k zlepšeniu životného prostredia. Náš vzťah k druhému študijnému odboru na Katedre spoločenských vied citelne ovplyvnil aj charakter a postoj k celému smerovaniu a stanoveniu cieľov práce a projektu.

Práve práca Arne Naessu bola motívom pohľadu a koncipovania diplomovej práce. Prvým motivačným impulzom však bolo, zadanie tejto témy PhDr. Editou Vološčukovou na začiatku štvrtého ročníka, čo v nás vyvolalo mnohé nápady, asociácie a súvislosti.

Aktuálnosť tejto problematiky súvisí aj so snahou Slovenska o vstup do Európskej únie, ktorý je podmienený zlepšením ekologickej situácie – predovšetkým vzťah k výrobe jadrovej

energie a likidácii odpadu. Ambíciou tejto práce však nie je stanoviť riešenia otázok týkajúcich sa ekológie, vzhľadom na jej špecifickosť, ale upozorniť na dôsledky, ku ktorým môže dôjsť pri ich prehliadnutí. Snažíme sa informovať o možnosti použitia recyklačného procesu vo výtvarnej tvorbe autorov, ktorí sa touto problematikou spracovania papiera a papierového odpadu hlbšie zaoberajú.

Nádejame sa, že naša práca vyvolá pocity zodpovednosti za vlastné konanie a následne zmenu postoja k prežívaniu vlastného života a uvedomenie si, že svetová ekológia je v kríze a je najvyšší čas začať od seba a hneď.

Projekt, ktorý je zastrešením celej práce, je nazvaný Schránka. Symbolizuje kosť či telesný obal, v ktorom je obsiahnuté celé duchovné bytie. Pri tejto príležitosti by sme chceli vysloviť poďakovanie za vedenie, spoluprácu, pomoc a pochopenie v riešeníach sprevádzaných tvorbu, tak teoretickej ako aj praktickej časti diplomovej práce PhDr. Edite Vološčukovej, rodičom a všetkým priateľom, ktorý sa podujali spolupracovať pri jeho realizácii.

Autorka

OBSAH

ÚVOD

I. PROBLEMATIKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.....

1.1 UMENIE A EKOLÓGIA.....

1.2 PO NÁS POTOPA?.....

1.2.1 NA DNE BLAHOBYTU.....

II. RECYKLÁCIA.....

2.1 RECYKLÁCIA VO VÝTVARNOM UMENÍ.....

2.2 VRSTVENIE V RUKÁCH POMALOSTI A PRACNOSTI JASANA

ZOUBKA.....

III. MÉDIUM PAPIER.....

3.1 DEJINY PAPIERA.....

3.2 VLASTNOSTI PAPIERA.....

3.3 FUNKCIE PAPIERA.....

IV. NETRADIČNÉ VYUŽITIE PAPIERA.....

4.1 PAPER ART.....

4.1.1 MADE IN CZ.....

4.1.2 SYMPÓZIUM PAPÍR 97´.....

4.1.3 JÁN ČINČERA.....

4.1.3.1 PAPIEROVÉ OBJEKTY JÁNA ČINČERU A KRAJINY JÁNA

POHRIBNÉHO.....

4.1.3.2 DVE POLOHY RUČNÉHO PAPIERA JÁNA ČINČERU A MIRY ANTONOVIČOVÁ.....	
4.1.3.3 INŠTALÁCIE JÁNA ČINČERU A JÁNA SVOBODU.....	
4.1.4 J.H.KOCMAN.....	
4.1.4.1 AUTORSKÉ PAPIERE J.H.KOCMANA.....	
4.1.4.2 KOCMAN NIELEN O KNIHÁCH A PAPIERI.....	
4.1.5 ADRIENA ŠIMOTOVÁ.....	
4.1.5.1 NALIEHAVOSŤ PAPIEROVÝCH DOTYKOV ADRIENY ŠIMOTOVEJ.....	
4.1.6 LADISLAV NOVÁK.....	
4.1.6.1 FROASÁŽE.....	
4.1.6.2 ODLIŠNOSTI A PRÍBUZNOSŤ UMELCOV JIŘIHO KOLÁŘA A LADISLAVA NOVÁKA.....	

V.VLASTNÝ AUTORSKÝ PROJEKT - SCHRÁNKA

ZÁVER.....	
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	
ZOZNAM ILUSTRÁCIÍ.....	
SLOVNÍK TERMÍNOV.....	

ÚVOD

„Mať alebo byť“ je otázka, ktorou sa zaoberal Erich Fromm a kladieme si ju tiež, pretože je na ňu potrebné nachádzať odpoveď, pre správny spôsob konania a zaobchádzania s prírodou. (Fromm, 1978, s.68)

Práca má interpretačný charakter. Za základ sme použili informácie z prác významných autorov z oblasti prírodných vied, ekológie, filozofie a výtvarného umenia. Využívali sme internet a noviny ako zdroj aktuálnych ozvien v spracovaní témy diplomovej práce, ktorou je papier a jeho výtvarné spracovanie. Prínosné pre túto tému sú myšlienky Anre Naesa: Ekologie, pospolitost a životní styl. Tulčík. 1993, ktorá poslúžila k vpracovaniu úvodnej kapitoly. V nej sa budeme opierať o myšlienky a úvahy týkajúce sa problematiky životného prostredia, súvislosti vzťahu a prepojenia umenia a ekológie v postmodernej dobe a tým, čo sa môže stať, ak tieto problémy zanedbáme a aké to môže mať následky. V druhej kapitole sa naša pozornosť zameriava na pojem recyklácie a jej využitia vo výtvarnom umení, prezentované menom Jasana Zoubku. Pre hlbšie ozrejmienie dejín, vlastností a funkcií papiera je zaradená kapitola Médium papier. Netradičné využitie papiera prezentujú známe výtvarné osobnosti, ich postoje a spôsoby práce s papierom. Uvádzame výstavy, na ktorých sa prejavila individualita tvorcov. Prezentujeme známe mená

spojené s pojmom recyklácia a papier. Sú to J H Kocmana a jeho autorské ručné papiere, Jána Činčera, Adriena Šimtová a jej dotykov s papierom, či froásaže a alchymaže Ladislava Nováka a ďalších. Táto práca si nestanovuje za úlohu zmapovať všetku osobností. Uvádzame stručný prehľad a výber techník, vďaka ktorým sa stali výnimoční a prínosní vo výtvarnom prejave. Nechceme hodnotiť ich prácu, ale predstaviť ich ako ľudí plných lásky k umeniu a pochopenia pre prírodu, ktoré vyjadrujú osobitým spôsobom „v“ alebo „na“ papieri.

Záver diplomovej práce opisuje praktickú časť, ktorej výsledkom je vypracovaný papierový objekt nazvaný Schránka, ktorý vyjadruje pohľad na danú tému. Jeho súčasťou je séria papierových reliéfov vyrobených z autorského ručného papiera, fotografie a diapozitívy z 24-hodinového putovania Schránky životom.

Dôležité je uvedomiť si, že my, budúci pedagógovia, budeme vlastne kvapôčkami, ktoré poslúžia pri výučbe všetkých predmetov vnášaním zodpovednosti a podaním skúsenosti z ekológie a recyklácie k tomu, aby sa z kvapky stala rieka, ktorá by oživila svojím prúdom všetky mysle, aby priviedla mladú generáciu k zodpovednosti a snahe o harmóniu života s prírodou.